

Syllabus

Introduction to Israeli Law - 62147

Last update 18-07-2018

HU Credits: 2

Responsible Department: Law

Academic year: 0

Semester: 1st Semester

Teaching Languages: Hebrew

Campus: Mt. Scopus

Course/Module Coordinator: Osnat Grady Schwartz

Coordinator Email: osnat.gs@mail.huji.ac.il

Coordinator Office Hours:

Teaching Staff:

Dr. Yahli Shereshevsk

Course/Module description:

The course deals with the foundations of law in general, and their manifestations

in Israeli law in particular. The course will focus on various aspects of public law, including administrative law and constitutional law, human rights law, and criminal law.

Course/Module aims:

Introduce to students the legal world in general, and basic layers of Israeli public law in particular.

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to:

- Know the foundations of law*
- Distinguish between questions of morality and law*
- Critically examine the world of law, especially in the Israeli context*
- Analyze issues of law and society in Israel and comparative perspective*
- Form an informed opinion on the above issues*
- Critically read court decisions and other legal materials*

Attendance requirements(%):

80%

Teaching arrangement and method of instruction: Lectures

Course/Module Content:

- 1. What the law is; the law versus other systems and institutions; the functions of law; the legal norm and its structure.*
- 2. Historical sources of the Israeli law.*
- 3. The formal sources of the law - how law is made (legislation, precedent, customs, and creative interpretation)*
- 4. The structure and principles of the Israeli legal system*
- 5. Foundations of the Israeli Administrative law, and its influence on the development of Israel's constitutional law.*
- 6. Foundations of the Israeli constitutional law, before and after the constitutional revolution.*
- 7. Law and Society: conflicts between Jewish segments of the Israeli society and their legal expressions.*
- 8. Law and Society: conflicts between Israeli Jews and Israeli Arabs and their legal expressions.*
- 9. Law and Politics.*
- 10. State and Religion in Israel as a Jewish and Democratic state.*
- 11. Foundations of criminal law.*
- 12. Foundations of contracts law.*

-
13. foundations of torts law.
14. foundations of property law.

Required Reading:

חלק א: מושגי יסוד ומבוא למשפט הישראלי

1. המשפט מול מערכות אחרות, תפקידי המשפט, הכלל המשפטי ומבנהו
יצחק אנגלרד, מבוא לתורת המשפט, 1-21 (1991)
עומר שפירא, תורת המשפט □ פרקי מבוא, פרק 1: מבוא, עמ' 1-27 (2007)

2. מקורותיו ההיסטוריים של המשפט הישראלי
דבר המלך במועצה על ארץ-ישראל, 1922-1947, סעיף 46
ההכרזה על הקמת מדינת ישראל
פקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח □ 1948
חוק יסודות המשפט התש"ם - 1980

3. המקורות הפורמאליים של המשפט □ דרכים ליצירת משפט (חקיקה, מנהג, תקדים) ופרשנות יוצרת

בג"ץ 4885/03 ארגון מגדלי העופות בישראל אגודה חקלאית שיתופית בע"מ נ' ממשלת ישראל, פ"ד
נט (2) 14
בג"ץ 849/00 שץ נ' שר המשפטים, פ"ד נו (5) 571
בג"ץ 693/91 מיכל אפרת נ' הממונה על מרשם האוכלוסין במשרד הפנים, פ"ד מז (1) 749

חלק ב: יסודות המשפט הציבורי □ מנהלי וחוקתי

4. מערכת המשפט בישראל □ מבנה ועקרונות
חוק יסוד: הכנסת
חוק יסוד: הממשלה
חוק יסוד: השפיטה
חוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד □ 1984
"השופטים והרשות השופטת", בתוך אתר בית המשפט העליון באינטרנט בקישורית:
<https://www.court.gov.il/heb/home.htm>
בג"ץ 7395/07 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול לערעורים (2008)

5. יסודות המשפט המנהלי □ עקרון החוקיות, עילות הביקורת השיפוטית, עילות הסף, והתפתחות
תפיסת התפקיד של בית המשפט במישור הציבורי
דוד קרצ'מר, ארבעים שנה למשפט הציבורי, משפטים יט (4) (תש"ן) 551

6. יסודות המשפט החוקתי בישראל □ החלטת הררי, חוקי היסוד, ההגנה על זכויות אדם לפני ואחרי
המהפכה החוקתית, הזכויות המנויות והבלתי מנויות
החלטת הכנסת בעניין חוקי יסוד (פשרת הררי) 1950
<http://main.knesset.gov.il/Activity/Constitution/Documents/44.pdf>
חוק יסוד: הכנסת, סעיפים 1, 4, 46
חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו

חוק יסוד: חופש העיסוק

בג"ץ 1/49 בז'רנו נ' שר המשטרה ואח', פ"ד ב 80

בג"ץ 73/53 קול העם נ' שר הפנים, פ"ד ז 871

חלק ג: משפט, חברה ופוליטיקה

7. משפט וחברה □ מתחים פנים-יהודיים בחברה הישראלית והשתקפותם במשפט

בג"ץ 1067/08 עמותת נוער כהלכה נ' משרד החינוך (2009)

<http://elyon2.court.gov.il/files/08/670/010/O24/08010670.O24.htm>

8. משפט וחברה □ מתחים בין יהודים לערבים בחברה הישראלית והשתקפותם במשפט

בג"ץ 6698/95 קעדאן נ' מינהל מקרקעי ישראל, פ"ד נו(5) 393

בג"ץ 4112/99 עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' עיריית תל-אביב-יפו, פ"ד נו(5) 393

9. משפט ופוליטיקה □ הזכות לבחור ולהיבחר, הסכמים פוליטיים

בחירות:

תיקון לסעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת, מאי 2002

ע"ב 1/65 ירדור נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, פ"ד יט(3), 365 (לעיל)

א"ב 11280/02 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השש-עשרה נ' ח"כ טיבי, ח"כ בשארה, פ"ד נו(4) 1

10. יחסי דת ומדינה במדינה יהודית ודמוקרטיה

בג"ץ 465/89 רסקין נ' המועצה הדתית ירושלים, פ"ד מד(2) 673

בג"ץ 1000/92 בבלי נ' בית הדין הרבני הגדול, פ"ד מח(2) 221

חלק ד: "טעימות" □ ענפי משפט מרכזיים במשפט הישראלי

11. יסודות המשפט הפלילי

חוק העונשין, תשל"ז □ 1977, סעיפים 1-3, 18-21, 24-34 כג

יורם רבין, יניב ואקי, דיני עונשין, שער ראשון: מבוא ועקרונות כלליים, 3-46 (כרך א'- 2014)

12. יסודות דיני החוזים

חוק החוזים (חלק כללי) תשל"ג- 1973, סעיפים 1-33, 39-53

גבריאלה שלו, חוק החוזים □ החלק הכללי, פרק 5: עקרון תום הלב, 85-127 (תשס"ה)

13. יסודות דיני הנזיקין

פקודת הנזיקין (נוסח חדש), תשכ"ח □ 1968, סעיפים 1-7א, 23, 26, 29, 31, 35-41, 41א, 42, 44, 49, 52, 56, 60, 62, 63

ישראל גלעד, דיני נזיקין □ גבולות האחריות, פרק 1: מבוא כללי, 31-50 (תשע"ב - 2012)

14. יסודות דיני הקניין

חוק המקרקעין, תשכ"ט □ 1969, סעיפים 1-10, 15-20

חוק המיטלטלין, תשל"א □ 1971, סעיפים 1-3, 7-8, 11-12

חוק המכר, תשכ"ח - 1968, סעיפים 1, 7, 19, 23, 33-34

יהושוע ויסמן, "שישים שנות דיני קניין", משפט ועסקים י, 305-316, התשס"ט

Additional Reading Material:

חלק א: מושגי יסוד ומבוא למשפט הישראלי

2. מקורותיו ההיסטוריים של המשפט הישראלי

ע"א 290/80 ש.ג.מ. חניונים בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(2) 633
ע"א 450/70 רוגוזינסקי נ' מדינת ישראל, פ"ד כו(1) 129
אהרן ברק, "שיטת המשפט בישראל" מסורתה ותרבותה, מתוך מבחר כתבים, 41 (תש"ס)
מנחם מאונטר, משפט ותרבות בישראל בפתח המאה העשרים ואחת, פרקים 3-4, עמ' 56-123
(2008)

Yoram Shachar, *History and Sources of Israeli Law, Introduction to the Law of Israel*,
1-10

Assaf Likhovski, *Law and Identity in Mandate Palestine* (Chapel Hill: University of
North Carolina Press, 2006), 46-83.

London Society for Promoting Christianity among the Jews v. Orr, 14 *Palestine Law
Reports* 218 (S.C., 1947).

Palestine Mandate http://avalon.law.yale.edu/20th_century/palmanda.asp.

3. המקורות הפורמאליים של המשפט – דרכים ליצירת משפט (חקיקה, מנהג, תקדים) ופרשנות יוצרת

רות גבזון, "ביטול המגילה: המנהג ועקרונות", משפטים יד, 325 (תשמ"ד-תשמ"ה)
אהרן ברק, "פרשנות ושפיטה – יסודות לתורת הפרשנות בישראל", מתוך מבחר כתבים, 121 (תש"ס)

חלק ב: יסודות המשפט הציבורי – מנהלי וחוקתי

5. יסודות המשפט המנהלי – עקרון החוקיות, עילות הביקורת השיפוטית, עילות הסף, והתפתחות
תפיסת התפקיד של בית המשפט במישור הציבורי

בג"ץ 144/50 שייב נ' שר הבטחון, פ"ד ה, 399 (1951)
ע"ב 1/65 ירדור נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, פ"ד יט(3), 365
בג"ץ 40/70 בקר נ' שר הבטחון, פ"ד כד, 238 (1970)
בג"ץ 910/86 רסלר נ' שר הביטחון, פ"ד מב(2), 441 (1988)

עילות הביקורת:

בג"ץ 982/04 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול, פ"ד נ"ח(6) 613
ע"א 6/66 קלו נ' עיריית בת-ים, פ"ד כ' (2) 327
בגץ 7767/07 אבי אסרף נ' שר הפנים
עפ 3490/90 יקב הגליל יוסף גולד ובניו בע"מ נ' מדינת ישראל פ"ד מח(1) 11

6. יסודות המשפט החוקתי בישראל – החלטת הררי, חוקי היסוד, ההגנה על זכויות אדם לפני ואחרי
המהפכה החוקתית, הזכויות המנויות והבלתי מנויות

החלטת הכנסת בעניין חוקי יסוד (פשרת הררי) 1950
<http://main.knesset.gov.il/Activity/Constitution/Documents/44.pdf>

חוק יסוד: הכנסת, סעיפים 1, 4, 46

חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו

חוק יסוד: חופש העיסוק

בג"ץ 1/49 בז'רנו נ' שר המשטרה ואח', פ"ד ב 80

בג"ץ 73/53 קול העם נ' שר הפנים, פ"ד ז 871

חלק ג: משפט, חברה ופוליטיקה

7. משפט וחברה □ מתחים פנים-יהודיים בחברה הישראלית והשתקפותם במשפט

יפעת ביטון, מזרחים במשפט, ה"אין" כ"יש", משפטים מא (תשע"א) 315

http://www.tmura.org.il/mizrahim_bamishpat.pdf

Menachem Mautner, *The Immanuel Affair and the Problems of Intercultural Encounter, 15 Democratic Culture in Israel and in the World* (2013), available at:

http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2257217

הורוביץ, דן וליסק, משה. מצוקות באוטופיה. תל אביב: עם עובד, 1990. ע"מ: 69-142.

קימרלינג, ברוך, קץ שלטון האחוסלים (כתר, 2001)

8. משפט וחברה □ מתחים בין יהודים לערבים בחברה הישראלית והשתקפותם במשפט

רות גביון ואסנת גריידי שורץ חומר רקע לדין בסוגיית ההסדרה החוקתית של נושאי מקרקעין

וההתיישבות, פרק ג: על הפרדה ושוויון בהתיישבות ובהקצאת מקרקעי ישראל למגורים (הוגש לועדת

החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, 2005)

http://huka.gov.il/wiki/material/data/H02-10-2005_8-56-01_hityashvut.doc

ג'אברין, חסן, "ישראליות" הצופה פני עתיד" של הערבים לפי זמן יהודי ציוני, במרחב בלי זמן פלסטיני"

משפט וממשל כרך ו' חוברת 1, יולי 2001, ע"מ: 53-86.

פלד יואב, "זרים באוטופיה: מעמדם של האזרחים הפלסטינים בישראל", מתוך ר. גביון (עורכת)

השסע היהודי-ערבי בישראל: מקראה. ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה, 2000. ע"ע 213-245.

סמוחה, סמי, "דמוקרטיה אתנית, ישראל כאב טיפוס", בתוך השסע היהודי ערבי בישראל: מקראה.

(עורכות) רות גביון ודפנה הקר. ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה, 2000. ע"מ: 153-200.

9. משפט ופוליטיקה □ הזכות לבחור ולהיבחר, הסכמים פוליטיים

בחירות:

תיקון לסעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת, מאי 2002

ע"ב 1/65 ירדור נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, פ"ד יט (3), 365 (לעיל)

א"ב 11280/02 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השש-עשרה נ' ח"כ טיבי, ח"כ בשארה, פ"ד נז (4) 1

מרדכי קרמניצר, "פסילת רשימות", נייר עמדה 59, המכון הישראלי לדמוקרטיה (2005)

http://www.idi.org.il/media/305798/pp_59.pdf

הסכמים פוליטיים:

בגץ 306/05 סיעת המפד"ל נ' ממשלת ישראל

רעא 3055/05 רון פרומר נ' ג'קי סבג
בג"ץ 8921/07 מפלגת האיחוד הערבי נ' ח"כ עבאס זכור

10. יחסי דת ומדינה במדינה יהודית ודמוקרטיה
בג"ץ 953/01 ח"כ מרינה סולודקין נ' עיריית בית-שמש, פ"ד נח(5) 595
בג"ץ 3856/11 פלונית נ' בית הדין השרעי העליון לערעורים (2013)

אלון, מנחם, "אלה הן אמרות אגב בטעות יסודן ומן הראוי לסטות מהן": ערעורים והרהורים בעקבות פרשיות בבלי ולב", בתוך רב תרבותיות במדינה דמוקרטית ויהודית. (עורכים) מאוטנר, שגיא ושמיר, תל אביב: רמות, 1998. ע"מ: 361-409.
גביזון, רות, "דת ומדינה: הפרדה והפרטה", משפט וממשל (2), 1993. ע"מ: 55-96.
Macedo, Stephen, "Liberal Civic Education and Religious Fundamentalism: The Case of God v. John Rawls?" *Ethics*. Vol. 105, N. 3 (1995). pp: 468-497.

חלק ד: "טעימות" □ ענפי משפט מרכזיים במשפט הישראלי

11. יסודות המשפט הפלילי
חוק העונשין, תשל"ז □ 1977, סעיפים 1-3, 18-21, 24-34 כג
יורם רבין, יניב ואקי, דיני עונשין, שער שני: עקרון החוקיות, 79-132 (כרך א' □ 2014)

12. יסודות דיני החוזים
דניאל פרידמן, נילי כהן, חוזים, פרק 25: פרשנות החוזה, 227-311 (כרך ג' - 2003)

14. יסודות דיני הקניין
עופר טור-סיני, "דיני קניין רוחני □ צעידה אל מילניום חדש (מגמות וחידושים במשפט הישראלי)", קרית המשפט ה, 167-332 (תשס"ה)

Grading Scheme:

Additional information: